

TÜRKİYE'NİN TEHLİKE ALTINDAKİ
SULAK ALANLARI VE CANLILARI

2023

Cumhuriyetimiz 100 yaşında!

DOĞA İLE İLİŞKİLİ TAKVİM SERİMİZİN 4.'SÜ
Nehirlerimiz-Göllerimiz/Sulak Alanlarımız

**Düzen
Laboratuvarlar
Grubu**

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr/tr/takvim/2023

SUNUŞ

www.duzen.com.tr

Düzen Laboratuvarlar Grubu olarak hitap ettiğimiz topluma yönelik ulaşabil-
diğimiz her platformda çevre sağlığının, insan sağlığı için ne kadar önemli
olduğunu aktarıyoruz.

Bu kapsamda, farkındalık oluşturma amaçlı ülkemizde nesli tehdit
altında olan tüm canlılara yer verdiğimiz takvimlerimizde bu seneki
konumuz; “*Göller ve Sulak Alanlardaki Nesli Tehdit Altında olan Canlılar*”.
Ayrıca bu yıl Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. Yılı.

En büyük bayramımızı sizlerle birlikte kutlarken, geçen bir asırlık süreçte çorak
alanlarda özveriyle ekilmiş, yetiştirilmiş ormanlarımızın vasıflarının silinerek
koruma statüsünden çıkarıldığını, iklim değişikliği nedenli artan hava sıcaklığı
yanı sıra insan eliyle tetiklenen orman yangınlarını, tasarrufsuz kullanılan suyu
ve enerjiyi dile getirmememiz düşünülemez.

Geçen yüzyılda nelere sahiptik? Neler yaptık? Gelecek 100 yıldan beklentimiz nedir?
Bugün sadece düşünmek değil düşündürmemiz de gereken sorular olduğu kanaatindeyiz.

O nedenle takvimimizin Temmuz, Ağustos ve Ekim aylarında Cumhuriyet ile
kazanımlarımıza yer verdik. Takvim çalışmamızda bize destek olup, birikimlerini
esirmeyen Doğa Derneği ekibine, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve
İnkılâp Tarihi Enstitüsü üyesi akademisyen Doç. Dr. Fevzi Çakmak'a çok teşekkür
ediyoruz. Yürüdüğümüz bu yolda aynı sevgi, özveri ve amaçla yürüyen başka insanlar
olduğunu bilmek ve onları destekleyebilmek bizim için büyük bir mutluluk.

Takvimimiz içerisinde ülkemizdeki en kıymetli hazinemiz olan sulak alanlarımız
ve bu alanlarda yaşamayı seçmiş canlılara ait görsel ve bilgilere ulaşacaksınız.
Daha fazla bilgi için her sayfanın sağ üst köşesindeki QR kodu taratmanız yeterli.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramımızın 100. Yılı kutlu olsun!

Dr. Yahya R. Laleli

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞUNUN 100. YILI

www.duzen.com.tr/tr/takvimdetay/2023/FevziCakmakSunus

Cumhuriyetimizin 100. Yılında, Düzen Sağlık Grubu'nun 2023 yılı takviminde,
yaklaşık yüz yıl önce Cumhuriyet'e gidilen yolda elde edilen başarılarla ve bu
başarıların mimarı olan devletimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e yer
vermek istemesinden büyük mutluluk ve onur duydum. Bu duygular içinde katkı
sunduğum takvimin Temmuz ayını, müstakil ve tam bağımsız yeni bir Türk devle-
tinin kuruluş senedi olan Lozan Barış Antlaşması'na ayırdık. Barış görüşmelerinin
ayrıntılarının yanında sürecin baş aktörü olan İsmet İnönü'ye yer verdik. Elbette
siyasi ve diplomatik alanda elde edilen başarıların arkasında askeri zaferlerin ol-
duğunu unutmadık. Takvimin Ağustos ayını, Türk Ulusal Kurtuluş savaşını son-
landıran ve Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın “*Ordular ilk hedefiniz Akde-
niz! İleri!..*” sözü ile taçlanan “*Büyük Türk Taarruzu*”na ve bu zaferin simgesi olan
“*Meçhul Asker Anıtı*”na ayırdık. Cumhuriyetimizin değerlerinden bahsettiğimiz
Ekim ayı içinde, insana kıymet veren yeni rejimin sağlık alanında elde ettiği başarı-
lara değindik. Cumhuriyet'in sağlık kazanımları kapsamında hayata geçirdiği yasal
düzenlemeler, açılan kurumlar, salgın ve bulaşıcı hastalıklarla yapılan mücadele,
koruyucu sağlık hizmetleri, yerli aşı, serum ve ilaç çalışmaları üzerinde durduk.
Atatürk'ün sağlık bakanı olarak uzun süre görev yapan Dr. Refik Saydam'ı andık.

Sözlerime son verirken, bizlere tam bağımsız ve müstakil bir cumhuriyet ema-
net eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile yol arkadaşlarını özlem, rahmet ve min-
netle yâd ediyorum.

Doç. Dr. Fevzi Çakmak

Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyet Bayramı kutlama töreni sonrası
Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden çıkarken. (29 Ekim 1929)

ÖNSÖZ

YAŞAMIN DÖNÜŞTÜRÜCÜLERİ: TÜRKİYE’NİN SULAK ALANLARI

Sulak alan ekosistemleri yeryüzünün en üretken ve zengin sistemle-
ri. Aynı zamanda en hızlı zarar gören ve yok edilen yaşam alanları.
Türkiye sulak alan çeşitliliği ve sayısı açısından çok zengin bir coğrafya.
Çok sayıda kapalı su havzasının olması, yüksek endemizm yani kendine
özgü türlerin zenginliğini sağlıyor. Genellikle kurak iklim bölgelerinde
ve iç kesimlerde görülen kapalı havza sulak alanları, kendini besleyen
suları denize ulaştırmayıp havzalarında biriktiriyor. Bu havzalardaki sulak alan-
lara uyum sağlamış bitkiler, iç su balıkları ve bu ekosistemde kışlayan ve üreyen
kuşlar gibi birçoğu bölgeye endemik türler yaşıyor.

Aynı zamanda uluslararası yolculuk yapan nehirlerle kuşatılmış olması, Ana-
dolu’nun Karadeniz’den Hazar Denizi’ne Akdeniz’den Hint Okyanusu’na pek çok
coğrafyaya sular yoluyla bağlanmasını sağlıyor. Bu da nehirlerdeki biyolojik çeşit-
liliği artırıyor.

Anadolu’nun bir başka özelliği üç yanının denizlerle çevrili olması. Çok sayıda
önemli kıyı sulak alanı ülkemizde yer alıyor. Bu alanlar hem üreme döneminde
hem de göç döneminde kuşlar için hayati önem taşıyor.

Türkiye’deki sulak alanların büyük çoğunluğu uluslararası öneme sahip Önem-
li Doğa Alanı statüsünde. Sadece kuşlar değil iç su balıkları ve kızböcekleri gibi
pek çok tür grubunun nesli küresel ölçekte tehlike altında olan türleri bu alan-
larda yaşıyor. Ayrıca Avrupa ve Doğu Asya ile Afrika arasındaki iki önemli kuş göç
yolu burada kesişiyor. Yılda iki kez bu sulak alanlarda konaklayan su kuşlarının

güvenli bir şekilde göç etmesi bu ekosistemlerin var olmasına ve korun-
masına bağlı.

Ancak Türkiye’deki sulak alan ekosistemleri eski politikalar nedeniyle
yok olmaya devam ediyor. Türkiye’nin en kurak havzası olan Konya Kapalı
Havzası’nda hala sulu tarım uygulamaları destekleniyor. Bunun sonucun-
da Tuz Gölü gibi burada yer alan sulak alanlar birer birer kuruyor. Yüzey

suları yeterli olmadığı için açılan binlerce kaçak kuyu da yer altı su zenginliğimizi
tehdit ediyor.

Gezegelimizdeki yanlış politikalar sonucu hızlanan iklim değişikliğinden yük-
sek derecede etkilenecek ülkeler arasında Türkiye. Isınma, kuraklık ve ani hava
değişimlerine karşılık sulak alanların ve suyun döngüsünün korunması için ivedi-
likle başta tarım politikaları olmak üzere uygulamalarda değişikliğe gidilmesi ge-
rekiyor. Türkiye’nin en büyük gölü olan Van Gölü’nün dahi küçülmeye başlaması,
bu konuda hızlı çözümler geliştirilmesi gerektiğini gösteriyor.

Türkiye binlerce yıldır pek çok kuraklık ve kıtlıkla mücadele etmiş bir coğraf-
ya. Kadim üretim bilgileri ve geliştirdiği çözümler Anadolu’nun bazı bölgelerinde
hala kullanılıyor. Bu bilgilerin açığa çıkarılması, yeni teknolojilerle hayata geçiril-
mesi için Doğa Derneği, Kadim Üretim Havzaları çalışmalarını çeşitli kurumların
desteğiyle sürdürüyor. Türkiye’de sağlıklı ve iklim değişikliğine dirençli bir su yö-
netimi gerçekleştirmek mümkün. Bunun için hem kadim bilgiler hem de günü-
müz teknolojisi ve politikalarıyla sentez çalışmalar yürütülmesi gerekiyor.

Fotoğraf: Fahri Tunç

Beyşehir Gölü

Fotoğraf / Photography: Cansu Kabakçı

Poyraz kuşu | *Haematopus ostralegus*

Fotoğraf / Photography: Kemal Göl

Flamingo | *Phoenicopterus roseus*

Fotoğraf / Photography: Fahri Tunç

Tepeli pelikanlar | *Pelecanus crispus*

Fotoğraf / Photography: Alper Tüydüş

Büyük kamışcın | *Acrocephalus arundinaceus*

Fotoğraf / Photography: Alper Tüydüş

Kızılırmak Deltası'nda manda

Fotoğraf / Photography: Ali Kemal Ayan

Bıyıklı başkankara | *Panurus biarmicus*

Fotoğraf / Photography: Alper Tüydüş

Marmara Gölü

Fotoğraf / Photography: İsmail Memiş

2023

Ocak 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Nisan 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Temmuz 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Ekim 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Şubat 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

Mayıs 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Ağustos 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Kasım 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Mart 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Haziran 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Eylül 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Aralık 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Yeniay İlk dördün Dolunay Son dördün Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI **444 3 522** LAB
ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
☎ **0800 314 73 93**

GEDİZ DELTASI

www.duzen.com.tr

Gediz Deltası, İzmir Körfezi'nin batı kıyısında Gediz Nehri'nin denizle buluştuğu noktada oluşmuş yaklaşık 40.000 hektarlık alanı kapsayan geniş bir sulak alan ekosistemi. Delta, sahip olduğu biyolojik çeşitlilik ile Akdeniz Havzası'ndaki en önemli sulak alanlardan biri. Nüfusu 4 milyonu aşan bir metropolün içinde yer alan delta, barındırdığı farklı habitatlar sayesinde binlerce canlıya yaşam ortamı sunuyor.

Gediz Deltası, tuzlu, tatlı ve acı su ekosistemlerini içeriyor. Alan kuşlar için sahip olduğu uygun iklim koşulları ve beslenme alanları nedeniyle önemli bir kışlama, beslenme ve üreme

alanı. Gediz Deltası'nda Türkiye'de bugüne kadar kaydedilen 495 kuş türünden 300'ü gözlemlendi. Doğa Derneği 2021 yılında Gediz Deltası'nda gerçekleştirdiği üreyen kuş atlası çalışmasında Türkiye'de üreyen 313 kuş türünden 113'ünün üreme aktivitesini yine deltada tespit etti. Deltada her yıl 18-20 bin çift flamingo (*Phoenicopterus roseus*) üreyor. Bu sayıyla Gediz Deltası flamingo dünya nüfusunun %10'una yuva oluyor. Başka bir deyişle dünyadaki her 10 flamingo'dan 1'i İzmirli. Ayrıca delta nesli tehlike altına girmeye yakın olan tepeli pelikanın (*Pelecanus crispus*) dünya nüfusunun %3'üne de yaşam alanı sunuyor.

1. Gediz Deltası | Gediz Delta

Fotoğraf: Hellio Van Ingen

2. Tepeli pelikan | Dalmatian pelican | *Pelecanus crispus*

Fotoğraf: Hellio Van Ingen

3. Flamingo | Greater flamingo | *Phoenicopterus roseus*

Fotoğraf: Hellio Van Ingen

Gediz Deltası Önemli Doğa Alanı

Ocak 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
26	27	28	29	30	31	Yılbaşı 1
Veremle Savaş Haftası 2	3	4	5	6	7	8
Enerji Verimliliği Haftası 9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	Dünya Cüzzam Günü 29
30	31	1	2	3	4	5

Aralık 2022

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Şubat 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

● Yeniay D İlk dördün ○ Dolunay D Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
☎ **0800 314 73 93**

BEYŞEHİR GÖLÜ

www.duzen.com.tr

Beyşehir Gölü, Konya ve Isparta illerine kıyısı olan Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü. Göl içerisinde yükseklikleri 20 – 50 metre arasında değişen 33 ada bulunuyor.

Göl çevresinde bataklık ve sazlık alanlar, bozkırlar, tarım alanları ve meşe ormanları bulunuyor. Göl ve çevresi zengin bir sucul bitki örtüsüne sahip.

Beyşehir Gölü, sahip olduğu biyolojik çeşitlilik ve insan üretimleri açısından büyük önem taşıyor. Yerel halkın ana geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve balıkçılık. Göl, gölü besleyen

akarsu ve pınarlar 12 endemik tatlı su balığına ev sahipliği yapıyor. Göldeki iç su balıklarına yönelik tehditlerin başında göle sonradan aşılardan türlerden sudak (*Sander lucioperca*) geliyor. 1986'da göle aşılardan sudak etçil bir balık türü olması nedeniyle gölde balıkları tüketerek üzerlerinde baskı oluşturuyor. Bu türler göle ulaşan akarsulara, pınarlara kaçıyor ve buralarda yaşamını devam ettirmeye çalışıyor. Doğa Derneği, 2017'den yılından bu yana Beyşehir Gölü Havzası'nın endemik balıklarını ve yaşam alanlarını korumak için çalışıyor.

1. Eflatunpınar

Fotoğraf/Photography: Mahmut Koyaş

2. Beyşehir sirazı | *Capoeta mauricii*

3. Dişli sazancık balığı | *Aphanius anatoliae*

4. Hitit yağ balığı | *Pseudophoxinus hittitorum*

5. Cüce siraz balığı | *Hemigrammocapoeta kemali*

6. Kaya balığı | *Cobitis battalgili*

7. Beyşehir çöpçü balığı | *Oxynoemacheilus atili*

8. Yılan balığı | *Cobitis battalgili*

Balık resimlemeleri/Fish illustrations: Doğa Derneği

Beyşehir Gölü Önemli Doğa Alanı

Şubat 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	1	2	3	4	5

Ocak 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Mart 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

● Yeniay D İlk dördün ○ Dolunay D Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
0800 314 73 93

KIZILIRMAK DELTASI

www.duzen.com.tr

Samsun ilinde Kızılırmak Nehri'nin menderesler çizerek denize döküldüğü yerde oluşmuş, Karadeniz Bölgesi'nin en geniş sulak alan ekosistemi.

UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesinde yer alan Kızılırmak Deltası Ramsar Alanı, Önemli Kuş Alanı ve Önemli Doğa Alanı (ÖDA) olarak tanımlanıyor. Kızılırmak Deltası Önemli Doğa Alanı, tatlı ve tuzlu göller, nehir ekosistemi, kuru ve su basar çayırlar, sazlıklar, bataklık alanlar, çamur düzlükleri, çok geniş bir kumul şeridi ve tarım alanlarından oluşuyor. Deltada mandacılık hala devam ediyor. Alanın ilk yönetim planını hazırlayan Doğa Derneği

alandanda manda yetiştiriciliğinin devam etmesi için yereldeki paydaşlarıyla birlikte çalışmalar gerçekleştirdi.

ÖDA kuşlar, sürüngenler ve içsu balıkları için büyük önem taşıyor. Alanda üreyen önemli kuş türlerinin başında erguvani balıkçıl (*Ardea purpurea*), kara leylek (*Ciconia nigra*), pasbaş patka (*Aythya nyroca*) ve turna (*Grus grus*) geliyor. Nesli dünya ölçeğinde tehlike altında bulunan, göç döneminde ve kış aylarında burada konaklayan dikkuyruk ördekleri (*Oxyura leucocephala*) ÖDA'daki öncelikli türler arasında yer alıyor.

1. Manda ve küçük ak balıkçıl | Water buffalo & little egret

Fotoğraf/Photography: Ali Kemal Ayan

2. Turna | Common crane | *Grus grus*

Fotoğraf/Photography: Cüneyt Oğuz Tüzün

3. Kızılırmak Nehri | Kızılırmak River

Fotoğraf/Photography: Ali Kemal Ayan

Kızılırmak Deltası Önemli Doğa Alanı

Mart 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
27	28	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

Şubat 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

Nisan 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

● Yeniay ◐ İlk dördün ○ Dolunay ◑ Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
0800 314 73 93

BURDUR GÖLÜ

Tektonik kökenli, Burdur ve Isparta illerine sınırı olan Burdur Gölü yağışlar, akarsular ve yeraltı sularından beslenen kapalı bir havza gölü. Burdur Gölü, Türkiye'nin yedinci en büyük gölü ve üçüncü en büyük tuzlu gölü. Yakın geçmişe kadar en derin yeri 61 metre.

Ramsar Alanı olan göl, Türkiye'deki 305 Önemli Doğa Alanı'nda ve 184 Önemli Kuş Alanı'ndan biri.

Burdur Gölü Önemli Doğa Alanı; göl yüzeyi, bozkırlar, meşe toplulukları, sazlık alanlar, tuzlu bataklıklar, deltacıklar ve tarım alanlarından oluşuyor. Göl çevresindeki küçük yükseltilerde İç Anadolu'ya özgü ova bozkırı görülüyor. Bölgenin önemli özelliklerinden biri gül üretimi

yapılıyor olması. Havzayı çevreleyen tepelerde ve göl çevresi meralarda hayvanlar otlatılıyor. Gölde balıkçılık yapılmıyor.

Burdur Gölü ve gölü besleyen akarsular içsu balıkları açısından zengin. Nesli tehlike altında olan Burdur dişli sazancığı (*Aphanius sureyanus*) dünyada sadece Burdur Gölü'nde yaşıyor. Göl kurumaya başlamadan önce nesli küresel ölçekte tehlike altında olan dikkuyruğun (*Oxyura leucocephala*) dünya nüfusunun %70'i burada kışıyordu. Doğa Derneği uzun yıllardır göl çevresinde yağmura dayalı tarım yöntemine geçilmesi ve gölün yaşaması için çalışıyor.

1. Burdur Gölü | Burdur Lake

Fotoğraf/Photography: Mahmut Koyaş

2. Dikkuyruk | White headed duck | *Oxyura leucocephala*

Fotoğraf/Photography: Ali Şenel

3. Burdur Gölü çevresindeki meralar | Forages around Burdur Lake

Fotoğraf/Photography: Mahmut Koyaş

Burdur Gölü Önemli Doğa Alanı

Nisan 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Dünya Otizm Farkındalık Günü

Dünya Sağlık Günü

Biyologlar Günü

Ramazan Bayramı Arifesi

Ramazan Bayramı 1. Gün

Ramazan Bayramı 2. Gün

Ulusal Egemenlik ve
Çocuk Bayramı
Ramazan Bayramı 3. Gün

Dünya Sıtma Günü

Sağlıkta Siddete Hayır
Günü

Mart 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Mayıs 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Yeniay İlk dördün Dolunay Son dördün Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
0800 314 73 93

MARMARA GÖLÜ

www.duzen.com.tr

Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan Marmara Gölü, Türkiye'deki 184 Önemli Kuş Alanı'ndan ve 305 Önemli Doğa Alanı'ndan biri. Geçtiğimiz yıllara kadar kış aylarında gölde yaklaşık 65 bin su kuşu görülmekteydi. Tepeli pelikan (*Pelicanus crispus*), mahmuzlu kızkuşu (*Vanellus spinosus*), pasbaş patka (*Aythya nyroca*) ve alaca balıkçıl (*Ardeola ralloides*) alanda kuluçkaya yatan önemli su kuşlarıydı. Fiyu (*Mareca penelope*), elmabaş patka (*Aythya ferina*), kılıçgaga (*Recurvirosta avosetta*) türlerinin önemli popülasyonları ve nesli tehlike altına girmeye yakın olan tepeli pelikan türünün dünya nüfusunun %9'u kış aylarında Marmara Gölü'nde beslenmekte ve kışı burada geçirmektedir. Alan kuşlar açısından önemli bir konaklama, beslenme ve

üreme alanıydı. Marmara Gölü 5 endemik tatlısu balığı türüne ev sahipliği yapıyordu.

2011 yılından 2021 yılına kadar geçen 10 yıllık süreçte, yanlış tarım ve su politikaları sebebiyle, özellikle yeraltı ve yerüstü sularının aşırı kullanımı gibi nedenlerle gölün, yüzey alanının %98,18'lik bir kısmı yok oldu. Göldeki kuruma yüzünden balıkçılık faaliyetlerinin bitmesiyle halk göç etmek zorunda bırakılıyor. Gölün hızla yeniden oluşabilmesi için bölgedeki Ahmetli Regülatörü'nde halihazırda bulunan pompa sistemi kullanılarak ve gölün ana kaynağının tutulduğu Gördes Barajı'ndan göle su verilmesi gerekiyor. Doğa Derneği gölün eski haline kavuşabilmesi için hukuki mücadeleler ve kampanyalar yürütüyor.

1. Marmara Gölü | Marmara Lake

Fotoğraf/Photography: Doğa Derneği arşivi

2. Karabataklar ve tepeli pelikan | Great cormorants and dalmatian pelican

Phalacrocorax carbo, *Pelecanus crispus*

Fotoğraf/Photography: İsmail Memiş

3. Marmara Gölü | Marmara Lake

Fotoğraf/Photography: İsmail Memiş

Marmara Gölü Önemli Doğa Alanı

Mayıs 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
Emek ve Dayanışma Günü						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
Dünya Biyoçeşitlilik Günü						
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

Nisan 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Haziran 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

● Yeniay ◐ İlk dördün ○ Dolunay ◑ Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
☎ 0800 314 73 93

MİLAS TUZLA SULAK ALANI

www.duzen.com.tr

Güllük Körfezi Önemli Doğa Alanı sınırları içerisinde yer alan Tuzla Sulak Alanı, Muğla Bodrum bölgesinde, Milas - Bodrum karayolunun kuzeybatısında yer alıyor. Alan, sahip olduğu kuş çeşitliliği ile önemli kuş alanı kriterlerini sağlıyor. Alan aynı zamanda Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan olarak tescilli.

Alan bölgede özellikle göçmen kuşlar için öneme sahip nadir sulak alanlardan biri. Tuzla yakınlarında tuzcul çayırlar ve geniş çamur düzlükleri uzanıyor. Sulak alan çevresindeki yerleşimlerin geçim kaynakları turizm, balıkçılık, tarım ve hayvancılık.

Sulak alan nesli tehlike altına girmeye yakın tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*), küçük karabatak (*Microcarbo pygmaeus*), büyük akbalıkçıl (*Ardea alba*), flamingo (*Phoenicopterus roseus*), poyrazkuşu (*Haematopus ostralegus*) gibi kuş türlerine ev sahipliği yapıyor. Alan barındırdığı su kuşu popülasyonu ile Ramsar kriterlerini de sağlıyor.

Alan su rejimine müdahale, turizm baskısı ve yapılaşma tehdidi ile karşı karşıya. Alanın bütünlüğü ortasından geçen bir yol ile bozulmuştur. Bölgedeki sivil toplum kuruluşları sulak alana yönelik yapılaşma tehditlerine karşı savunuculuk çalışmaları gerçekleştiriyor.

1. Tuzla Sulak Alanı | Tuzla Wetlands

Fotoğraf/Photography: Nuran Akkılıç Kansu

2. Tepeli pelikan | Dalmatian pelican | *Pelecanus crispus*

Fotoğraf/Photography: Nuran Akkılıç Kansu

3. Yalıçapkını | Common kingfisher | *Alcedo atthis*

Fotoğraf/Photography: Kemal Göl

Güllük Körfezi Önemli Doğa Alanı

Haziran 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
29	30	31	1	2	3	4
Dünya Çevre Günü						
5	6	7	8	9	10	11
					Dünya Çölleşme ve Kuraklık Günü	Babalar Günü
12	13	14	15	16	17	18
		Dünya ALS Günü				
19	20	21	22	23	24	25
	Kurban Bayramı Arifesi	Kurban Bayramı 1. Gün	Kurban Bayramı 2. Gün	Kurban Bayramı 3. Gün		
26	27	28	29	30	1	2

Mayıs 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Temmuz 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

● Yeniay ◐ İlk dördün ○ Dolunay ◑ Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
☎ **0800 314 73 93**

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

www.duzen.com.tr

Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün liderliğinde yürütülen Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı’nın askeri boyutu 11 Ekim 1922 tarihli Mudanya Ateşkes Antlaşması ile sona erdi. Ateşkesin ardından barış görüşmeleri İsviçre’nin Lozan kasabasında gerçekleştirildi. Lozan’da, Dışişleri Bakanı İsmet İnönü’nün başkanlığını yaptığı ve Dr. Rıza Nur ile Hasan Saka’dan oluşan heyet Türk tarafını temsil etmişti. Türkiye’nin yanı sıra İngiltere, İtalya, Fransa ve Japonya ile birlikte Yunanistan, Romanya, Sırp-Hırvat-Sloven Devleti’nin katıldığı görüşmelerde Amerika Birleşik Devletleri (ABD) gözlemci olarak yer almıştı. Türk boğazları ile ilgili konulara Sovyet Rusya ile Bulgaristan, ticari görüşmelere de Belçika ve Portekiz katılım göstermişti. 20 Kasım 1922 tarihinde başlayan görüşmelere, taraflar arasında yaşanan anlaşmazlıklar sonrası 4 Şubat 1923 tarihinde ara verilmek zorunda kalınmıştı. 23 Nisan 1923’te taraflar tekrar masaya oturmuş ve 143 madde ile dört bölümden (siyasi, mali, ekonomi ile ulaşım ve sağlık) oluşan Lozan Barış Antlaşması 24 Temmuz 1923’te imzalanmıştı.

İsmet İnönü’nün “Efendiler! Çok ıstırap çektik, çok kan akıttık... Bütün uygar uluslar gibi özgürlük ve bağımsızlık istiyoruz” sözleri ile açılan Lozan barış görüşmelerinde başta sınırlar,

kapitülasyonlar ile Osmanlı Devleti’nin borçları olmak üzere geçmişi yüzyıllar öncesine dayanan pek çok sorun ele alınarak, çözüm çareleri aranmıştı. Atatürk’ün “Biz barış istiyoruz dediğimiz zaman ‘tam bağımsızlık’ istiyoruz dediğimizi herkesin bilmesi lazımdır. Bunu istemeye hakkımız ve kudretimiz vardır” düşüncesine bağlı kalarak görüşmeleri yürüten Türk heyeti “Misak-ı Milli” temelinde pek çok konuda istediğini elde etmişti. İnönü’nün “Milli Mücadele ağır bir sınavdı, Lozan Konferansı da bir sınavdı. Yaşamaya yetenekli olduğumuzu ifadeye gitmiştik. Kuvvetli vaziyetteydik. ‘Reddediyoruz’ dediğimiz zaman, milletin de reddedeceğini biliyorduk” ifadeleri ile tanımlandığı Lozan görüşmeleri hakkında süreci yakından takip eden İngiliz bilim insanı Arnold J. Toynbee şu vurguda bulunur: “Hemen hemen her konudaki Türk milliyetçi istekleri Lozan’da müttefikler tarafından kabul edilmiştir ve dünya tarihinde eşi olmayan bir olayla karşılaşmıştır: Yenilmiş, parçalanmış bir ulusun, bu harabe içinden ayağa kalkması ve dünyanın en büyük ulusları ile tam eşit şartlar içinde karşı karşıya gelmesi...”

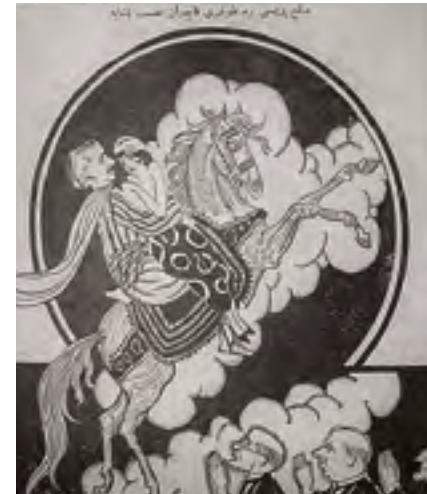
Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü (Fotoğraf kaynağı: İnönü Vakfı).

Lozan Barış Görüşmelerine katılan Türk Delege Heyeti

Lozan Barış Antlaşması’nın imza töreni karikatürü
(Görsel kaynağı: Alois Derso ve Emery Kelèn).

“Sulh perisini bize doğru kaçıran
İsmet Paşa’ya” karikatürü
(Görsel kaynağı: Zümrüt-ü Anka,
21 Mayıs 1923).

Temmuz 2023

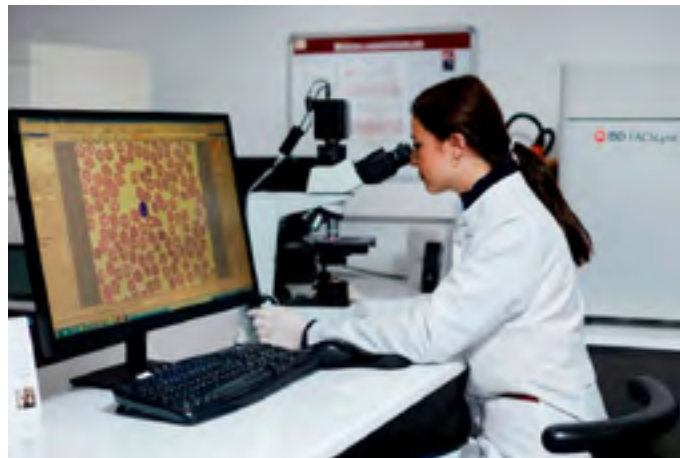
Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
26	27	28	29	30	Kurban Bayramı 4. Gün 1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	Demokrasi ve Milli Birlik Günü 15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	Dünya Hepatit Günü ABCDE 28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

Haziran 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Ağustos 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

● Yeniay D İlk dördün ○ Dolunay D Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
☎ **0800 314 73 93**

BÜYÜK TAARRUZ VE “MEÇHUL ASKER ANITI”

www.duzen.com.tr

Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Paşa’nın emriyle uzun ve topyekûn bir hazırlık süreci sonrası 26 Ağustos 1922 Cumartesi sabahı Afyon önlerinde başlayan “*Büyük Türk Taarruzu*” ile yaklaşık üç buçuk yıldır Batı Anadolu’da devam eden Yunan işgali son buldu. Muzafer Türk ordularının saldırısı karşısında direniş gösteremeyen Yunan Ordusu geri çekilmeye başladı ve 30 Ağustos’ta Dumlupınar’da “*Başkomutanlık Meydan Muharebesi*” ile yok edildi. Artık Türk ordusunun hedefi, Başkomutanın “Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz’dir. İleri!” emriyle birlikte dinlenmeden ve uyumadan, insanüstü bir gayretle, bağımsızlık mücadelemizin sembol şehri olan İzmir’e ulaşmaktı. Günler süren takip hareketi sonrasında, Yunan işgali altında bulunan köy, kasaba ve şehirlerimiz kurtarıldı ve Türk askeri, 9 Eylül 1922 Cumartesi sabahında İzmir’e vardı. 18 Eylül tarihi itibarıyla Anadolu’nun batısında tek bir düşman kuvveti kalmamıştı.

Başkomutanlık Meydan Muharebesi sonrası, savaş sahasını gezen Gazi Mustafa Kemal Paşa, bir çukurun içinde, üzeri yarı toprakla gömülü halde yatan bir şehidimizin, elindeki

sancağı gökyüzüne doğru dik tutar bir şekilde kaskatı kaldığını görmüştü. Gazi, bu askerin kimliğini sordurmuş, fakat kim olduğu bulunamadığı için “*Meçhul Asker*” denilmişti. Başkomutan, yaşananları en iyi anlatan bu anın ölümsüzleşmesi adına, alana bir anıt yapılması emrini vermişti. Gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra 1924 yılında, 30 Ağustos’un yıldönümünde anıtın temel atma töreni gerçekleştirildi. Temel atma törenine katılan Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Paşa, kazanılan zaferin tarihsel anlamına vurgu yapan şu konuşmayı yapmıştı:

“Bu sahada akan Türk kanları, bu semada uçan şehit ruhları devlet ve cumhuriyetimizin ebedi muhafızlarıdır. Burada temelini attığımız “Şehit Asker” abidesi işte o ruhları, o ruhlarla beraber gazi arkadaşlarını, fedakâr kahraman Türk milletini temsil edecektir. Bu abide Türk vatanına göz dikeceklere Türk’ün 30 Ağustos günündeki ateşini, süngüsünü, saldırısındaki kudret ve iradesindeki şiddeti hatırlatacaktır”

Atatürk Kocatepe’de (Fotoğraf: Etem Hamdi Tem, 1922).

Büyük Taarruz (Görsel kaynağı: Anıtkabir-Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi).

Şehit Sancaktar Mehmetçik Anıtı, Kütahya (Fotoğraf kaynağı: Wikipedia).

Ağustos 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
31	○ 1	2	3	4	5	6
7	◐ 8	9	10	11	12	13
14	15	● 16	17	18	19	20
21	22	23	◑ 24	25	26	27
28	29	Zafer Bayramı 30	○ 31	1	2	3

Temmuz 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Eylül 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

● Yeniay ◐ İlk dördün ○ Dolunay ◑ Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

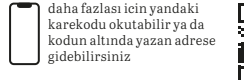
BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
☎ **0800 314 73 93**

TUZ GÖLÜ

Ankara, Aksaray ve Konya illerine sınırı olan Tuz Gölü, Türkiye’de Van Gölü’nden sonra en büyük ikinci göl. Özel Çevre Koruma Bölgesi ve doğal sit alanı olan göl, Türkiye’deki 305 Önemli Doğa Alanı’ndan (ÖDA) ve 184 Önemli Kuş Alanı’ndan (ÖKA) biri. İki milyon yaşındaki göl, Tetis Denizi’nden kopan bir iç denizin günümüze kadar ulaşmış son kalıntısı.

Göl etrafında sulak çayırlar, geniş tuzcul bozkırlar, sazlıklar alanlar, sulu ve kuru tarım alanları bulunuyor. Küçükbaş ve büyükbaş hayvanlar için mera alanları barındırıyor. Türkiye’nin tuz ihtiyacının büyük bir bölümü gölden karşılanıyor.

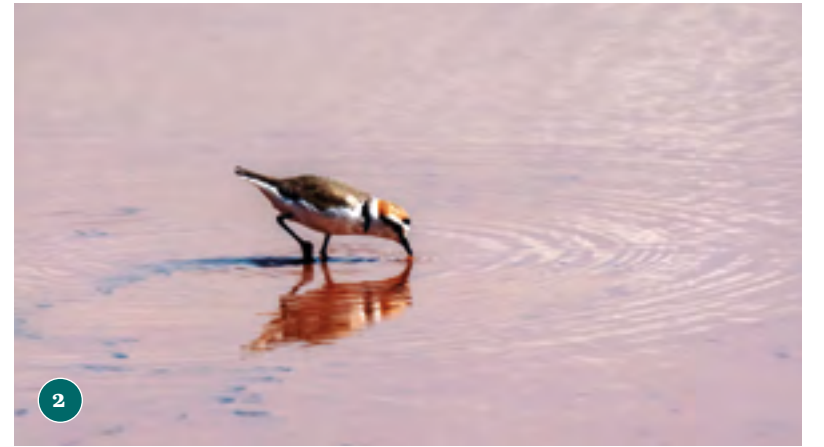
Tuz Gölü, Türkiye’nin başka hiçbir yerinde görülmeyen pek çok tür için büyük önem taşıyor. Anadolu’da bozulmadan bugüne ulaşabilmiş ova bozkırlarının en güzel örneklerini barındırıyor. Endemik bitkiler ile nesli tehlike altında olan pek çok canlı türü Tuz Gölü’nün çevresindeki fark-

lı habitatlarda yaşıyor. Sulak alandaki çamur adacıklar flamingoların (*Phoenicopterus roseus*) Türkiye’deki iki üreme alanından ve dünyadaki en önemli üreme alanlarından. Nesli dünya ölçeğinde tehlikede olan bozkır kartalı (*Aquila nipalensis*) ve toyun (*Otis tarda*) önemli yaşam alanlarından. Önemli Doğa Alanı, suçulluğunun (*Gallinago gallinago*) Türkiye’de bilinen tek üreme popülasyonunu barındırıyor.

Yanlış su ve tarım politikaları, uygulamaları ve denetimsizlik Tuz Gölü ve çevresindeki yaban hayatını yok ediyor. 2021 yılı üreme döneminde tüm yavru flamingolar göle su verilmediği için öldü. Doğa Derneği ve bölgedeki gönüllülerin çabasıyla 2022 yılında göle ek su sağlandı ve yavrular Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kurtarıldı. Ancak gölün ve flamingoların gelecekteki yaşamı için Konya Havzası’ndaki yanlış tarım ve su politikaları değişmeli.

1

2

3

1. Flamingolar | Greater flamingos | *Phoenicopterus roseus*

Fotoğraf/Photography: Fahri Tunç

2. Akça cılibit | Kentish plover | *Charadrius alexandrinus*

Fotoğraf/Photography: Fahri Tunç

3. Çöl koşarı | Cream-coloured courser | *Cursorius cursor*

Fotoğraf/Photography: Fahri Tunç

Tuz Gölü Önemli Doğa Alanı

Eylül 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	Dünya Lenfoma Farkındalık Günü	16	17
18	19	20	21	Dünya Alzheimer Günü	23	24
Dünya Eczacılık Günü	26	27	28	29	30	1

Ağustos 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Ekim 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

● Yeniay D İlk dördün ○ Dolunay D Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
☎ **0800 314 73 93**

29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI

Cumhuriyetimizin 100. Yılını kutladığımız bugünlerde, devletimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Türk milletinin 100 yıl önce ortaya koyduğu başarıyı şu sözleriyle özetlemişti:

“Uçurum kenarında yıkık bir ülke... Türlü düşmanlarla kanlı boğuşmalar... Yıllarca süren savaş... Ondan sonra, içeride ve dışarıda saygı ile tanınan yeni vatan, yeni sosyete, yeni devlet ve bunları başarmak için aralıksız devrimler... İşte Türk genel devriminin bir kısa deyimi...”

Atatürk'ün *“Milletimizin sıhhatinin muhafaza ve takviyesi, ölümlerin azaltılması, nüfusun çoğaltılması, bulaşıcı ve salgın hastalıkların etkisiz hale getirilmesi, bu suretle milletin fertlerinin dinç ve kabiliyettar bir halde kusursuz beden olarak yetiştirilmesi...”* ifadeleri ile tanımladığı Cumhuriyet Türkiye'sinin “Sağlık Devrimi”nin temelleri 1920 yılında “Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı”nın kurulmasıyla atıldı. Aklın ve bilimin ışığı altında sağlık

politikalarını belirlemek adına 1925 yılından itibaren iki yılda bir *“Milli Türk Tıp Kongre”*leri toplandı. Sıtma, frengi ve verem hastalıkları başta olmak üzere, Anadolu halkının varlığını tehdit eden, on binlerce insanımızın ölümüne neden olan salgın ve bulaşıcı hastalıklarla mücadeleyi asli görev bilen Genç Cumhuriyet, 1928 yılında yerli ve milli aşı ve serum ile ilaç üretimini gerçekleştirmek üzere Dr. Refik Saydam'ın öncülüğünde *“Hıfzıssıhha Enstitüsü”*nü kurdu. BCG, kuduz, çiçek, kolera, kızamık, difteri, tetanos aşılı ile serum ve ilaç üretimlerine başlandı. 1930 yılında *“Memleketin sıhhi şartlarını ıslah ve milletin sıhhatine zarar veren bütün hastalıklarla mücadele etmek ve gelecek neslin sıhhatli olarak yetişmesini temin ve halkı tıbbi ve sosyal korumaya almak”* için *“Umumi Hıfzıssıhha Kanunu”* kabul edildi. Hekimleri, halk sağlığı ve sağlık yönetimi konularında eğitmek adına 1936 yılında *“Hıfzıssıhha Mektebi”* faaliyete geçti.

MİSAK-I TIBBİ

“Türk doktoru özel ve meslek yaşantısında medeni hayatın sunduğu bütün güzelliklerden yararlanmalı ve bu yönüyle herkese örnek olmalı, yalnız bununla kalmayıp, iletişim kurduğu herkese koruyucu sağlık hizmetleri ile ilgili tedbirleri ve bu alandaki gelişmeleri anlatarak, rehber vazifesi görmelidir. Faaliyetlerini sadece büyük şehirlerde değil özellikle kırsal kesimleri kapsayacak şekilde yapmalı, Türk köylüsünün sağlıklı ve mutlu olması için sürekli çalışmalıdır”

-Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Dr. Refik Saydam, Birinci Milli Türk Tıp Kongresi (1-3 Eylül 1925-Ankara)

KIZAMUK AĞIDI*

Bir köy gördüm tâ uzaktan,

Dağlar ardında kalmış, bilmezsiniz,

...

Habersiz hepsi, kızamıktan ve ölümden,

Kirli yüzlerinde açan ölümden habersiz,

...

Ali'lerin kızı Emine'yi gördüm,

Öldü... Yusuf'ların Kadir öldü,

emmisinin Durdu öldü,

İkindiye doğru, evlerine vardım,

Gördüm, Döne öldü, Ali öldü, Dudu öldü.

Bir bir saydım, yirmi üç çocuk,

Ah, güllü Gülizar öldü,

Gördü kış güneşi, gamlı ve donuk,

Daldı oğlanlar, çiçeği kızlar, öldü.

...

*Binlerce evladını kızamık hastalığından kaybeden bir ülkenin doktoru olan Ceyhun Atuf Kansu'nun Cumhuriyet'in ilk yıllarında kaleme aldığı ağıttan bir bölüm

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk.

Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve Türk Sağlık Devrimi'nin mimarı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Dr. Refik Saydam ve Meclis Başkanı Kazım Özalp.

Sıtma ile mücadele kapsamında Doktor İbrahim Tali Öngören, Ertuğrul yatında Atatürk'ün parmağından kan alırken (01.07.1927).

Sıtma ile ilgili Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın broşür ve öğüt kartları.

Ekim 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

Dünya Meme
Sağlığı Günü

Dünya El
Yıkama Günü

Cumhuriyet Bayramı

Eylül 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Kasım 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

● Yeniay ◐ İlk dördün ○ Dolunay ◑ Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

Düzen
Laboratuvarlar
Grubu

Uluslararası
Kalite Güvencesi

www.duzen.com.tr

BÜTÜN ŞUBELERİMİZE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
D LAB

ÜCRETSİZ DANIŞMA HATTI
☎ **0800 314 73 93**

VAN GÖLÜ

www.duzen.com.tr

Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Van Gölü, dünyanın en büyük sodalı gölü ve Türkiye'nin en büyük gölü. Van Gölü kıyısına komşu Artos Dağı, Batmış Gölü, Bendimahı Deltası, Çelebibaba Sazlıkları, Dönemeç Deltası ve Edremit Sazlıkları, Erçek Gölü, Erek Dağı ve Turna Gölü, Güney Van Gölü Kıyıları ve Alacabük Dağı, Kavuştuk Yarımadası, Nemrut Volkanı, Sarısu Ovası, Soda-lıgöl, Süphan Dağı, Van Ovası ve Ziyaret Dağı olmak üzere 15 adet Önemli Doğa Alanı bulunuyor. Dikkuyruk (*Oxyura leucocephala*) ve uludoğan (*Falco cherrug*) alanda üreyen nesli dünya

ölçeğinde tehlike altındaki kuş türleri. Bölgede önemli sayılarda kışlayan Van Gölü martısı-nın (*Larus armenicus*) üreme popülasyonu da bulunuyor.

Dar yayılışlı çok sayıda kelebeğin önemli popülasyonları göl çevresindeki dağlarda yaşıyor. Gölden iç bölgelere açılan dereler bölgeye endemik ve nesli tehlike altına girmeye yakın inci kefali (*Alburnus tarichi*) için önemli bir yaşam alanı. Bu tür göl içinde yaşamasına rağmen üremek için akarsulara göç ediyor ve üreme sonrasında tekrar göle dönüyor.

1. Akdamad Adası | Akdamar Island

Fotoğraf/Photography: Hüsnü Bozbay

2. Van Gölü martısı ve inci kefali | Armenian gull & Van shah kuli

Larus armenicus , *Alburnus tarichi*

Fotoğraf/Photography: Hüsnü Bozbay

3. İnci Kefali | Van shah kuli | *Alburnus tarichi*

Fotoğraf/Photography: Hüsnü Bozbay

Van Gölü Önemli Doğa Alanları

Kasım 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
30	31	Düzen Laboratuvarlar Grubu 47. Kuruluş Yıldönümü 1	2	3	4	5
6	7	Dünya Radyoloji Günü 8	9	Mustafa Kemal Atatürk'ün Ölümünün 85. Yılı 10	Dünya Zatürre Günü 11	12
13	Dünya Diyabet Günü 14	15	16	Dünya Akciğer Kanseri Farkındalık Günü 17	Antibiyotik Farkındalık Günü 18	19
Dünya Çocuk Hakları Günü 20	21	22	23	Öğretmenler Günü 24	Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü 25	Dünya Zeytin Günü 26
27	28	29	30	1	2	3

Ekim 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Aralık 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

● Yeniay 🌑 İlk dördün ○ Dolunay 🌒 Son dördün ● Ay tutulması, dolunay

ULUABAT GÖLÜ

www.duzen.com.tr

Uluabat Gölü, Bursa şehir merkezinin batısında şehir merkezine 25 kilometre uzaklıkta bir sulak alan. Gölde irili ufaklı sayıları 9-12 arasında değişen adalar bulunuyor. Gölü makilik alanlar, delta ekosistemi, taşlık ve kayalık tepeler, söğüt toplulukları çevreliyor. Tektonik oluşumlu sığ bir tatlı su gölü olan Uluabat Gölü Türkiye'deki uluslararası öneme sahip 14 Ramsar Alanı'ndan, 305 Önemli Doğa Alanı'ndan (ÖDA) ve 184 Önemli Kuş Alanı'ndan (ÖKA) biri.

Göl endemik ve nesli küresel ölçekte tehlike altındaki bir iç su balığına, sucul bitkilere ve habitat çeşitliliği sayesinde pek çok kuş türüne ev sahipliği yapıyor. Nesli küresel ölçekte teh-

like altındaki elmabaş patka (*Aythya ferina*), nesli tehlike altına girmeye yakın tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*), su tavuğu (*Gallinula chloropus*), pasbaş patka (*Aythya nyroca*), büyük ak balıkçıl (*Ardea alba*) ve küçük karabatak (*Microcarbo pygmaeus*) alanda gözlenen türlerden. Uluabat ve Manyas Gölleri ile Kocaçay Deltası arasında, üç sulak alana komşu Karacabey Ovası, binlerce ak pelikanın (*Pelecanus onocrotalus*) Avrupa'ya göç yolculuğunda önemli bir beslenme ve dinlenme noktası. Doğa Derneği 2017 yılında Karacabey Belediyesi'yle birlikte burada Kuş Konferansı gerçekleştirdi.

1. Uluabat Gölü | Uluabat Lake

Fotoğraf/Photography: Recep Burçak

2. Gece balıkçılı | Black-crowned night-heron | *Nycticorax nycticorax*

Fotoğraf/Photography: Alper Tüydüş

3. Uluabat Gölü | Uluabat Lake

Fotoğraf/Photography: Recep Burçak

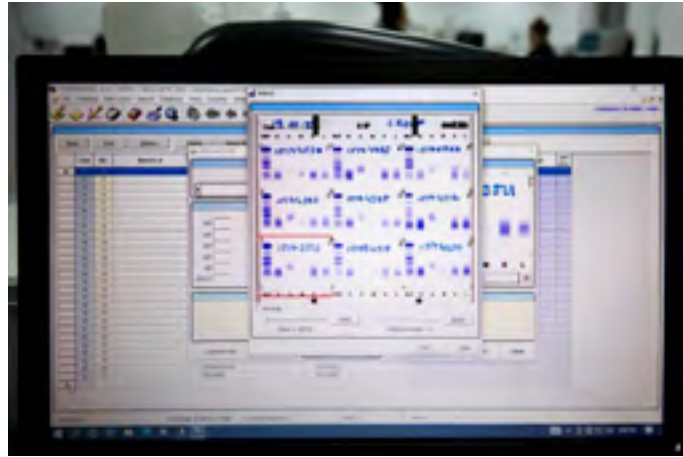
Uluabat Gölü Önemli Doğa Alanı

Aralık 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
				Dünya AIDS Günü 		
27	28	29	30	1	2	3
4	 5	6	7	8	9	10
11	 12	13	14	15	16	17
18	 19	20	21	22	23	24
25	26	 27	28	29	30	31

Kasım 2023

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Ocak 2024

Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

 Yeniay İlk dördün Dolunay Son dördün Ay tutulması, dolunay

DÜZEN SAĞLIK GRUBU

LABORATUVARLARIMIZ

Mayo Clinic Laboratories ile işbirliği

Ankara

Tunus Caddesi, No: 95, 06680
Tel: 0 312 468 70 10
Faks: 0 312 427 81 74

Atatürk Bulvarı, No: 237/39,
06680, Kavaklıdere
Tel: 0 312 468 95 41
Faks: 0 312 426 99 56

Mithatpaşa Caddesi, No: 8/35, 06420
Tel: 0 312 433 29 24
Faks: 0 312 434 09 70

Uğur Mumcu Caddesi, No: 60/1, 06680
Tel: 0 312 445 19 45

İstanbul

Mecidiyeköy
Altan Erbulak Sokak, No:12, Şarlı İş Merkezi,
B Blok Zemin ve 1. katlar, 34394, Mecidiyeköy
Tel: 0 212 272 48 00 (4 hat pbx)
Faks: 0 212 272 48 04

Ataşehir
Barbaros Mahallesi, Mor Sümbül Sokak,
Nidakule Güney, No: 7/3-C, 34736, Ataşehir
Tel : 0 216 784 60 21
GSM : 0 555 317 71 21
Fax : 0 216 784 60 22

Kadıköy
Bağdat Caddesi, Gündüz Apt. B Blok,
No: 160/17, Selamiçeşme, 34726, Kadıköy
Tel: 0 216 302 97 93
Faks: 0 216 363 51 88

Adana

Reşatbey Mahallesi, Stadyum Caddesi,
Salih Bosna Apt. A Bl. No: 39/C,
01120, Seyhan / ADANA
Tel: 0 322 454 49 01
Faks: 0 322 457 55 05

Mersin

İsmet İnönü Bulvarı, Orduevi Kavşağı,
No: 154/B, 33940, Çamlıbel / MERSİN
Tel: 0 324 237 77 88
Faks: 0 324 237 77 75

LABORATUVAR VE GÖRÜNTÜLEME MERKEZLERİMİZ

Atatürk Bulvarı, No: 237/39,
06680, Kavaklıdere / ANKARA
Tel: 0 312 468 95 41
Faks: 0 312 426 99 56

EVDE BAKIM HİZMETLERİ MERKEZİMİZ

www.duzenevdebakim.com.tr

Atatürk Bulvarı, No: 237/13,
06680, Kavaklıdere / ANKARA
Tel: 0 312 428 28 44
Faks: 0 312 427 81 74

GENETİK HASTALIKLAR TANI MERKEZLERİMİZ

www.duzengenetics.com

Ankara

Cinnah Caddesi, Göreme Sokak,
Nazmi Bey İş Merkezi, No: 1/7, 06690
Çankaya / ANKARA
Tel: 0 312 468 60 73
Faks: 0 312 427 70 21

İstanbul

Gülbahar Mahallesi, Avni Dilligil Sokak,
Çelik İş Merkezi, A Blok, No: 11, 34394
Şişli / İSTANBUL
Tel: 0 212 272 48 00
Fax: 0 212 272 48 04

POLİKLİNİĞİMİZ

www.duzenpoliklinigi.com

Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı Mahallesi,
2400 Cadde, No: 2, 06810,
Çayyolu, Çankaya / ANKARA
Tel: 0 312 240 02 22
Faks: 0 312 240 07 72

DÜZEN BİYOLOJİK BİLİMLER ARAŞTIRMA GELİŞTİRME VE ÜRETİM A.Ş. (B.B.A.G. VE Ü.A.Ş.) DİĞER FAALİYET ALANLARI

DÜZEN - NORWEST ÇEVRE VE GIDA LABORATUVARI

www.duzennorwest.com.tr

Büyükesat Mahallesi, Kaptanpaşa Sokak,
No: 2, 06700, GOP / ANKARA
Tel: 0 312 447 29 99
Faks: 0 312 447 86 66

LALELİ ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI İŞLETMESİ

www.laleli.com.tr

Taylıeli Mahallesi, No: 242,
10700, Burhaniye / BALIKESİR
Tel: 0 266 416 45 67
Faks: 0 266 416 55 22
info@laleli.com.tr

ÜCRETSİZ
DANIŞMA
HATTI

0800 314 73 93

SAĞLIK GRUBUMUZA
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TELEFON NUMARASI

444 3 522
444 D LAB

www.duzen.com.tr
info@duzen.com.tr

TWITTER
twitter.com/dlaboratuvari

FACEBOOK
tr-tr.facebook.com/duzenlaboratuvarlgrubu

INSTAGRAM
instagram.com/duzenlaboratuvarlgrubu

www.duzen.com.tr/tr/bize-ulasin